

Číslo: 8092/2021-2022

SPRÁVA
o výsledkoch školskej inšpekcie
vykonanej v dňoch od **11. 04. 2022 do 12. 04. 2022**

Názov kontrolovaného subjektu	
Základná škola s materskou školou, Trhovište 50	
Zriaďovateľ	Obec Trhovište

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:

Ing. Bohuš Jakuboc, riaditeľ školy
PaedDr. Mária Semjanová, zástupkyňa riaditeľa školy
Jarmila Šimková, zástupkyňa riaditeľa školy

V súlade s poverením na **tematickú** inšpekciu č. 8092/2021-2022 zo dňa 07. 04. 2022
inšpekciu vykonali:

PaedDr. Ľudmila Hromjaková, školská inšpektorka, ŠIC Košice

Mgr. Andrea Balážiová, školská inšpektorka, ŠIC Košice

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKČIE

Práca pedagogického asistenta (PA) so žiakmi so zdravotným znevýhodnením (ZZ)

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Tematická inšpekcia bola vykonaná v štátnej plnoorganizovanej základnej škole (ZŠ) s vyučovacím jazykom slovenským, ktorá v školskom roku 2021/2022 vzdelávala spolu 273 žiakov, z nich na 1. stupni v 9 triedach 145 žiakov a v 8 triedach 2. stupňa 128 žiakov. Proces výchovy a vzdelávania zabezpečovalo 24 učiteľov, 1 vychovávateľka školského klubu detí a 6 PA. V škole pracoval inkluzívny tím tvorený 1 školským špeciálnym pedagógom, 1 psychológom¹ (50 % úväzok) a 2 PA, ktoré absolvovali v rámci národného projektu *Škola otvorená všetkým* stimulačný program „*Tréning čiastkových funkcií*“. Z celkového počtu 6 PA boli 3 pre žiakov so ZZ, 2 pre žiakov so sociálne znevýhodneného prostredia a 1 PA financovaný zo súkromných zdrojov rodičov žiaka so ZZ bol jeho osobným asistentom. Z normatívnych finančných prostriedkov boli financovaní na plný úväzok 3 PA pracujúci so žiakmi so ZZ. Európske štrukturálne a investičné fondy škola využila pri financovaní 2 PA, ktorých získala v rámci národného projektu *Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov 2*. ZŠ požadovala na základe odporúčania poradenských zariadení finančné prostriedky na osobné náklady pre 15 PA.

¹ momentálne na MD;

Na 1. stupni ZŠ sa vzdelávalo formou školskej integrácie 15 žiakov so ZZ, s 11 z nich pracovali na vyučovacej hodine PA. V 1. ročníku pracoval PA s 1 žiakom s viacnásobným postihnutím a s 2 žiakmi s mentálnym postihnutím (MP). So žiakom s autizmom a inými pervazívnymi vývinovými poruchami v 1. ročníku pracoval jeho osobný PA². V 2. ročníku pracoval PA s 1 žiakom s MP, v 3. ročníku so 4 žiakmi s vývinovými poruchami učenia (VPU) a 1 žiakom s MP a v 4. ročníku s 1 žiakom s viacnásobným postihnutím a 1 žiakom s MP.

Na 2. stupni ZŠ sa vzdelávalo 35 integrovaných žiakov so ZZ, s 24 z nich pracovali na hodine PA. V 5. ročníku pracoval PA so 4 žiakmi (3 s VPU a 1 s MP), v 6. ročníku s 8 s MP, v 7. ročníku s 3 žiakmi s MP, v 8. ročníku so 7 žiakmi s MP a 1 žiakom s viacnásobným postihnutím a v 9. ročníku s 1 žiakom s MP.

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

Zistenia z analýzy dokumentácie

PA vykonávali svoju činnosť podľa vypracovaného „*Plánu činnosti pedagogického asistenta*“, ktorý okrem ich hlavnej pracovnej činnosti – prekonávania zdravotných alebo sociálnych bariér žiaka so ZZ – určoval aj činnosti, na ktoré majú PA zamerať pozornosť v každom mesiaci školského roka, napr. príprava didaktických hier, príprava nástrojov a pomôcok na konkrétny vyučovací predmet, tvorba pracovných listov, spolupráca s vyučujúcim a pod. K hlavným činnostiam vyplývajúcim z ich pracovnej náplne vo výchovno-vzdelávacom procese patrila bezprostredná spolupráca s učiteľom v triede, pomoc pri príprave učebných pomôcok, výpomoc pedagogickým zamestnancom pri starostlivosti o zverené kabinety, sprevádzanie žiakov so ZZ mimo triedy a vykonávanie pedagogického dozoru počas prestávok. Podieľali sa na organizovaní rôznych aktivít (speváckych, hudobných, tanečných, výtvarných, dramatických a pod.), športových podujatí, výletov a exkurzií. V prípade potreby zabezpečovali komunikáciu so zákonnými zástupcami žiakov. Štvrtročné správy o činnosti pravidelne vypracovávali všetci PA a predkladali ich riaditeľovi školy.

Škola v zmysle odporúčaní zariadení poradenstva a prevencie zabezpečila v aktuálnom školskom roku 3 PA pre 35 žiakov so ZZ, všetci potrebovali podporu PA na 100 % vyučovacích hodín. PA vykonávali v ZŠ svoju činnosť v súlade s týždenným rozvrhom asistentov učiteľa. Úzko spolupracovali s vyučujúcimi v triede podľa ich pokynov.

Kontrolovaná dokumentácia žiakov so ZZ bola kompletná a vedená v súlade s príslušnými právnymi predpismi. Jej súčasťou bol návrh na vzdelávanie dieťaťa alebo žiaka so ŠVVP v materskej škole, základnej škole, v strednej škole a v špeciálnej škole s podpísaným informovaným súhlasom zákonných zástupcov, žiadosť zákonného zástupcu o zmenu formy vzdelávania, správy zo psychologického a špeciálnopedagogického vyšetrenia, v niektorých prípadoch aj správy od odborných lekárov a individuálne vzdelávacie programy (IVP). Predložené IVP obsahovali informácie o úprave podmienok, obsahu, foriem, metód a prístupe vo výchove a vzdelávaní žiaka, o miere poskytovanej odbornej pomoci zo strany poradenského zariadenia i materiálnych podmienkach a pomôckach v súlade s odporúčaniami poradenského zariadenia. Písomné vyhodnotenie dosiahnutej úrovne korekcie žiakov so ZZ školská špeciálna pedagogička nevykonávala. S IVP boli oboznámení všetci vyučujúci žiaka aj zákonní zástupcovia, čo potvrdili svojím podpisom.

² financovaný zo súkromných zdrojov rodiča žiaka;

Zistenia inšpektorov na hospitovaných hodinách potvrdili, že odporúčania zariadení poradenstva a prevencie boli vo vyučovacom procese akceptované.

Zistenia z riadeného rozhovoru s PA

Štátna školská inšpekcia uskutočnila počas výkonu tematickej inšpekcie riadené rozhovory s 3 PA. Všetci PA sa vyjadrili, že sú rovnocenným členom pedagogického zboru, zúčastňovali sa na zasadnutiach pedagogickej rady, metodických združení, predmetových komisií aj na pracovných poradách, čo potvrdili aj predložené zápisnice zo zasadnutí týchto poradných orgánov riaditeľa školy. Na uvedených zasadnutiach sa PA aktívne zapájali do diskusie a ich návrhy a spätnú väzbu k výchovno-vzdelávacím výsledkom žiakov so ZZ učitelia vždy akceptovali a zapracovali do ich IVP. V rozhovore PA ďalej uviedli, že v škole spolupracovali so školským špeciálnym pedagógom, ktorý ich informoval o zdravotnom stave a špecifických potrebách jednotlivých žiakov so ZZ, o každom ich výchovno-vzdelávacom probléme, ktorý sa prejavoval v edukačnom procese a o používaní špeciálnych didaktických, kompenzačných pomôcok. PA v škole metodicky usmerňoval a viedol školský špeciálny pedagóg. V školskom prostredí sa PA najviac podieľali na prekonávaní zdravotných a sociálnych bariér žiakov so ZZ, menej často jazykových a kultúrnych. Svoj prínos v kontexte ku žiakovi videli v možnosti venovať sa týmto žiakom individuálne a v príspevku k odbúraniu ich stresu. Ako negatívum v tejto súvislosti uviedli, že žiaci chodia na vyučovanie nepravidelne a na ň sa pripravujú nedostatočne, preto svoj prínos v kontexte učiteľov hodnotili najčastejšie pri vzájomnej spolupráci na hodine a pomoci pri príprave učebných pomôcok a pracovných listov. Zákonným zástupcom žiakov so ZZ podávali informácie o dosiahnutých učebných výsledkoch ich detí a zdôrazňovali potrebu vzájomnej systematickej spolupráce so školou. Všetci PA spĺňali požadované kvalifikačné požiadavky na výkon pracovnej činnosti, z nich 1 získala vzdelanie v odbore zameranom na špeciálnu pedagogiku.

Všetci PA uviedli, že sa naďalej vzdelávajú v problematike žiakov so ZZ, zúčastňujú sa interných vzdelávaní a odborných seminárov. S cieľom rozvíjať svoje profesijné kompetencie absolvovali rôzne webináre³ zamerané na problematiku vzdelávania žiakov so ZZ. V predloženom „Pláne profesijného rozvoja na školský rok 2021/2022“ vzdelávanie pre PA zamerané na prácu so žiakmi so ZZ absentovalo.

Zistenia z priameho pozorovania v triede pri práci PA so žiakmi so ZZ

Činnosť PA vo výchovno-vzdelávacom procese bola pozorovaná na 9 vyučovacích hodinách, z toho 2 vyučovacie hodiny na 1. stupni⁴ a 7 na druhom stupni⁵ ZŠ.

Na sledovaných hodinách pracovali PA v bežnej triede so skupinou žiakov alebo s konkrétnym žiakom so ZZ súbežne s učiteľom. Na 2 hospitovaných hodinách⁶ pracovali PA so skupinou žiakov so ZZ (MP) mimo triedy. Všetci PA si boli vedomí svojich kompetencií, poznali silné a slabé stránky žiakov a mali ich dôveru. Pri práci so žiakmi so ZZ takmer vždy rešpektovali názory a rozhodnutia učiteľa a v prevažnej miere sa riadili jeho inštrukciami. PA boli aktívni a takmer všetci prichádzali aj s vlastnou iniciatívou⁷. Spoluorganizovali činnosť počas vyučovania v súlade s pokynmi učiteľa, vysvetľovali žiakom so ZZ zadanie úloh, pomáhali im

³ napr. Spolupráca (učiteľ-asistent) pre dobro žiakov (ŠPÚ), Ako pracovať s klímou triedy a manažovať riziká dopadu záťaže v súčasnej situácii (ŠPÚ) a pod.;

⁴ vo vyučovacích predmetoch slovenský jazyk a literatúra a matematika;

⁵ vo vyučovacích predmetoch slovenský jazyk a literatúra, matematika a pracovné vyučovanie;

⁶ pracovné vyučovanie;

⁷ rozdávali pomôcky, kontrolovali aj ostatných žiakov;

pri orientácii v učebnici alebo v zošite a s udržaním pozornosti a sústredenosti vo vyučovacom procese, motivovali ich k činnosti a umožňovali im pracovať vlastným učebným a pracovným tempom. Na väčšine hospitovaných hodín PA oceňovali pozitívne prejavy učenia sa a správania žiakov so ZZ a podporovali ich samostatnosť a zodpovednosť za učebné výsledky. V prípade potreby eliminovali prejavy nevhodného správania žiakov so ZZ. Vzdelávacie potreby žiakov so ZZ zohľadňovali poskytovaním správneho vysvetlenia zadania učiva a pomoci pri riešení úloh v nevyhnutnej miere. Zadané úlohy za žiakov neplnili ani im nenapovedali správne riešenia. Na hospitovaných vyučovacích hodinách absentovalo poskytnutie prestávky žiakom so ZZ na oddych, relaxačné kútiky boli vytvorené na chodbách školy. Využívanie kompenzačných pomôcok (tabuľka s abecedou, číselným radom, násobilkou a pod.) bolo pozorované v malej miere, len v prípade potreby. Negatívnym zistením bola skutočnosť, že zhodnotenie činnosti žiaka PA na konci vyučovacej hodiny (čo sa mu podarilo splniť a v čom mal nedostatky) bolo pozorované len na 1 vyučovacej hodine. PA mali so žiakmi priateľský vzťah, akceptovali ich a správali sa voči nim trpezlivo a tolerantne. Aplikovanie odporúčaní poradenských zariadení pri práci so žiakmi so ZZ bolo na hospitovaných hodinách bolo preukázané ako pravidelne uplatňované, takmer všetci sedeli v prvých laviciach, PA im zabezpečovali nevyhnutnú a im špecifickú pomoc pri edukačných činnostiach.

Zistenia z rozhovoru s vyučujúcim daného predmetu

V riadených rozhovoroch sa vyjadrilo 10 vyučujúcich, ktorí pracovali na hodine s PA. Všetci potvrdili, že PA sú si vedomí svojich kompetencií a svojho postavenia v triede. Uvedli, že väčšina PA (70,0 %) poznala silné a slabé stránky žiakov so ZZ, rešpektovala ich názory a rozhodnutia a prichádzala s vlastnou iniciatívou. Na pokyny učiteľa čakalo 40 % PA. Vo voľných odpovediach sa učitelia vyjadrili, že PA sú spoľahliví, vždy pripravení na hodiny a efektívne spolupracujú s nimi pri príprave vyučovacích hodín, didaktických pomôcok a vyučovacieho materiálu. Pri práci so žiakmi so ZZ zväčša uplatňovali individuálnu aj skupinovú činnosť v triede pri bežnej výučbe s učiteľom a ich spolupráca bola funkčná. PA spoluorganizovali činnosť počas vyučovania v súlade s pokynmi učiteľa, väčšina z nich pomáhala žiakom so ZZ pochopiť zadanie úloh, overovala správnosť riešenia a umožňovala im pracovať vlastným pracovným tempom v súlade s ich učebnými schopnosťami. Udržiavali pozornosť žiakov vo vyučovacom procese, motivovali ich k činnosti, pomáhali im pripravovať pomôcky, učebnice a zošity a oceňovali pozitívne prejavy v rámci učenia a správania sa. Len ojedinele sa stávalo, že PA plnil úlohy za žiaka so ZZ alebo napovedal správne riešenia. Všetci PA na konci vyučovacej hodiny poskytovali vyučujúcemu spätnú väzbu o napĺňaní cieľov vzdelávania a činnosti žiaka so ZZ. Podľa ich vyjadrenia bola atmosféra na vyučovacej hodine v prítomnosti pedagogického asistenta zväčša pozitívna, priateľská, tvorivá a dynamická.

1.3 INÉ ZISTENIA

Žiadne

2 ZÁVERY

Škola zabezpečila pre žiakov so ZZ PA, ktorí svoju činnosť vykonávali v súlade s náplňou práce a rozvrhom hodín. Dokumentácia žiakov so ŠVVP bola kompletná a do ich IVP boli zapracované odporúčania zariadenia poradenstva a prevencie.

Všetci PA boli v škole akceptovaní ako rovnocenní členovia v pedagogickom zbore školy. Zúčastňovali sa na zasadnutiach pedagogickej rady aj ďalších poradných orgánov riaditeľa

školy. Kvalifikačné požiadavky na výkon pracovnej činnosti spĺňali všetci PA. Svoje profesijné kompetencie týkajúce sa žiakov so ZZ si PA rozvíjali účasťou na interných vzdelávaníach organizovaných školou a účasťou na webinároch zameraných na problematiku práce so žiakmi so ZZ.

Vo výchovno-vzdelávacom procese PA pracovali v súlade s pokynmi vyučujúcich, pomáhali žiakom pri prekonávaní bariér v školskom prostredí a umožňovali vyučujúcim efektívnejšie pracovať s intaktnými žiakmi. Úzko spolupracovali so školským špeciálnym pedagógom.

Negatívom bolo, že školský špeciálny pedagóg neposkytoval špeciálnopedagogické intervencie žiakom so ZZ. Zlepšenie si vyžaduje aj zhodnotenie výkonu žiaka so ZZ na konci vyučovacej hodiny PA a poskytnutie konštruktívnej spätnej väzby s cieľom navrhnúť možnosti riešenia na zlepšenie v edukačných činnostiach. V minimálnej miere bola využívaná možnosť zaradovania prestávok na oddych počas činností žiakov so ZZ, čo negatívne vplývalo na udržiavanie ich pozornosti počas celého vyučovacieho dňa.

Všetci oslovení učitelia, vedúci pedagogickí a odborní zamestnanci potvrdili, že PA svojím pôsobením v triede prispievali k zlepšeniu prístupu žiaka so ZZ k učeniu, k jeho samostatnosti a zvýšeniu záujmu o dianie v škole. PA boli vnímaní ako pozitívny prínos pre školu a ich pomoc pri edukácii žiakov so ŠVVP výrazne prispievala i školskej integrácii a vytváraniu inkluzívneho prostredia v škole. Priame pozorovania práce PA v triedach potvrdili ich opodstatnenosť, svojou prácou prispievali k pozitívnej a priateľskej atmosfére vyučovania.

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

OPATRENIA ŠTÁTNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie Štátna školská inšpekcia uplatňuje voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu tieto opatrenia:

odporúča

- na konci vyučovacej hodiny poskytovať žiakom so ZZ primeranú konštruktívnu spätnú väzbu o ich učebnom výkone;
- žiakom so ZZ zabezpečiť špeciálnopedagogické intervencie školským špeciálnym pedagógom;
- zaistiť vzdelávanie pre PA v oblasti problematiky práce so žiakmi so ZZ;
- zaradiť vo väčšej miere prestávky na oddych počas činnosti žiakov so ZZ;

PÍ SOMNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII

1. Rozvrhy hodín tried;
2. Rozvrhy hodín PA;
3. Dokumentácia žiakov so ZZ (návrh, IVP);
4. Zápisnice zo zasadnutia pedagogickej rady;
5. Zápisnice zo zasadnutia metodických orgánov;
6. Doklady o dosiahnutom vzdelaní PA;
7. Plán profesijného rozvoja na školský rok 2021/2022;
8. Správy o činnosti PA;
9. Písomné odporúčania zariadení poradenstva a prevencie k žiadosti o pridelenie PA;

10. Plán činnosti PA na školský rok 2021/2022;

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

školská inšpektorka: PaedDr. Ľudmila Hromjaková

Dňa: 22. 04. 2022

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

- a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Košice:
PaedDr. Ľudmila Hromjaková
- b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:
Ing. Bohuš Jakuboc

Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 06. 05. 2022 v Košiciach:

- a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Košice:

PaedDr. Ľudmila Hromjaková

- b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Ing. Bohuš Jakuboc

Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú (vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 pracovných dní od prerokovania):

Ing. Bohuš Jakuboc, riaditeľ školy

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

PaedDr. Ľudmila Hromjaková, školská inšpektorka

Na vedomie

Úsek inšpekčnej činnosti